

Otrokom prijazno pravosodje – kontrolni seznam za strokovnjake

S katerimi ukrepi lahko zagotovite otrokom prijazne postopke?

Ali bo otrok lahko uresničil svojo pravico do izjave?

- Pogoje je treba prilagoditi tako, da se zagotovi zaslišanje otroka.
- Strokovnjaki morajo to pravico jasno priznavati med celotnim sodnim postopkom.

Ali otrok prejema strokovno ali osebno podporo?

- Strokovna podpora lahko vključuje socialne delavce in psihologe.
- Oseba, ki ji otrok zaupa.

PODPORA

Kakšni so možni načini obveščanja otroka o sodnem postopku in njegovih pravicah?

- V obliki ustnih in pisnih informacij.
- Informacije so prilagojene otrokovi starosti, zrelosti, ravni razumevanja in težavam pri komunikaciji.
- S slikovnim gradivom.

Kako lahko otroka pripravite na zaslišanje?

- Podporna oseba naj preveri, ali:
  - se otroku zdi, da je bil primerno obveščen o svojih pravicah;
  - otrok ve, kaj lahko pričakuje med sodnim postopkom.
- Priprava naj poteka le malo pred zaslišanjem.
- Poskrbeti je treba za pripravljala srečanja in obiske, ki so otroku prijazni.
- Upoštevajte otrokove posebne potrebe.

Kaj morate otroka vprašati pred zaslišanjem?

- Ali lokacija in čas ustrežata otroku?
- Kdo naj spremlja otroka kot oseba, ki ji otrok zaupa?
- Ali se določeni ljudje ne bi smeli udeležiti zaslišanja?
- Ali otrok potrebuje zaščitne ukrepe?
- Kdo naj vodi zaslišanje?
  - Ključnega pomena sta spol in stroka.

Kaj lahko dosežete s preverjanjem takih podrobnosti?

- Otroku lahko vpliva na potek svojega zaslišanja.
- Otroku lahko spozna osebo, ki vodi zaslišanje.

S katerimi ukrepi pred zaslišanjem lahko poskrbite, da je to otroku prijazno?

- Izdaja smernic za vedenje.
- Kratek čas čakanja po prihodu in pred zaslišanjem.
- Otroku prijazna čakalnica.

S katerimi ukrepi med zaslišanjem lahko poskrbite, da je to otroku prijazno?

- Zaslišanje poteka v otroku prijaznem prostoru, ki ni na sodišču.
- Vsi vključeni se vedejo otroku prijazno.
- Zaslišanja se udeležuje majhno število ljudi.
- Na zaslišanju ni obtoženca ali drugih strank.
- Otroka zaslišuje ena oseba.
- Jezik je prilagojen otrokovi starosti in zrelosti.
- Uporabljajo se primerne tehnike zasliševanja.
- Zaslišanja so kratka in ne trajajo več kot eno uro.

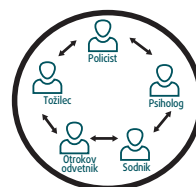
S katerimi ukrepi po zaslišanju lahko poskrbite, da je to otroku prijazno?

- Otroku zagotovite povratne informacije in ga seznanite z nadaljnji koraki.
- Vsi vključeni strokovnjaki se strinjajo z ukrepi spremljanja.

Kako je mogoče zagotoviti, da bi bilo zaslišanje samo eno?

- Zaslišanje snemajte z videokamero in zagotovite, da se bo posnetek uporabil kot dokazno gradivo (kazenske zadeve).
- Vse vključene skupine strokovnjakov naj med seboj sodelujejo in si izmenjujejo informacije.

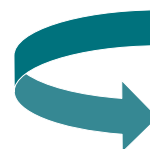

Če eno zaslišanje ne zadostuje, morajo strokovnjaki upoštevati, da za naslednja zaslišanja velja:

- Zaupen odnos s strokovnjakom je še pomembnejši, zaslišanje pa naj vodi isti strokovnjak.
- Vprašanja se ne smejo ponavljati.
- Strokovnjaki naj si izmenjajo povezane informacije.

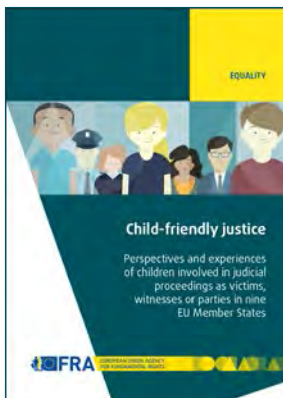
Kakšni ukrepi spremljanja so potrebni?

- Otroku in družini zagotovite nadaljnjo podporo.
- Zagotovite jim informacije in pojasnila o sodbi in možnostih za nadaljnjo podporo.
- Med zaslišanjem in sodbo naj preteče malo časa; sodbi naj bodo priložene informacije.

Kaj storiti, če ni ukrepov spremljanja?

- Sodni postopek je mogoče zaključiti le, če so zagotovljeni ukrepi spremljanja in poročanje o njih.

V Evropski uniji (EU) je vsako leto v sodnih postopkih udeleženih približno 2,5 milijona otrok, ki v njih sodelujejo zaradi ločitve staršev ali kot žrtve ali priče kaznivih dejanj. Čeprav je učinkovita udeležba otrok v takih postopkih ključna za izboljšanje delovanja pravosodja, obravnava otrok v pravosodnih sistemih še naprej vzbuja zaskrbljenost. Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA) je raziskala, koliko se pravice otrok do izjave, obveščeni, zaščite in nediskriminacije izvajajo v praksi. To je vključevalo izčrpne razgovore s strokovnjaki in otroki, udeleženimi v sodnih postopkih. V prvem poročilu so predstavljeni vidiki strokovnjakov. To poročilo je osredotočeno na vidike otrok, pri čemer so opisani njihovi pogledi na dejavnike, ki jim preprečujejo polno udeležbo, ter na prizadevanja, ki lahko prispevajo k odpravi takih ovir. Podobno kot v prvem poročilu je tudi v tem poudarjeno, da bo treba storiti še veliko, preden bo pravosodje v EU resnično otrokom prijazno.

Dodatne informacije

Oglejte si poročilo agencije FRA in spletno mesto o otrokom prijaznem pravosodju:

- FRA (2017), *Child-friendly justice – Perspectives and experiences of children involved in judicial proceedings as victims, witnesses or parties in nine EU Member States (Otrokom prijazno pravosodje – vidiki in izkušnje otrok, vključenih v sodne postopke kot žrtve, priče ali stranke, v devetih državah članicah EU)*, Luxembourg, Urad za publikacije;
- FRA (2017), *Otrokom prijazno pravosodje – vidiki in izkušnje otrok in strokovnjakov*, Povzetek, Luxembourg, Urad za publikacije (na voljo v 24 jezikih EU);
- FRA (2015), *Child-friendly justice – Perspectives and experiences of professionals on children's participation in civil and criminal judicial proceedings in 10 EU Member States (Otrokom prijazno pravosodje – vidiki in izkušnje strokovnjakov o sodelovanju otrok v civilnih in kazenskih postopkih v 10 državah članicah EU)*, Luxembourg, Urad za publikacije;
- <http://fra.europa.eu/en/theme/rights-child>.

FRA – AGENCIJA EVROPSKE UNIJE ZA TEMELJNE PRAVICE

Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Dunaj – Avstrija
Tel. +43 158030-0 – Faks +43 158030-699
fra.europa.eu – info@fra.europa.eu
[facebook.com/fundamentalrights](https://www.facebook.com/fundamentalrights)
[linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency](https://www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency)
twitter.com/EURightsAgency

Urad za publikacije

© Agencija Evropske unije
za temeljne pravice, 2018
Fotografije na naslovnici: © FRA

